

แนวการบรรยายวิชา
พช.418 การพัฒนาชุมชนเมืองและสิ่งแวดล้อมเมือง 3 (2-1-6)
CD418 Urban Community Development and Urban Environment
คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ศูนย์รังสิต ภาค 2/2566

อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา รศ.ดร.อรรดา ชลายนนาวิ
วันเวลา วัน พฤหัสบดี เวลา 13.30-16.30 น.
สค 308
วันสอบไล่ 19 พ.ค. 2567 (บ่าย)

Link ห้อง MST

ช่องทางการติดต่ออาจารย์ประจำวิชา

Line ID: loveauschala

Facebook: auschala chalayonnavin

Class Facebook: CD418 2/2566

Mail: auschala2521@gmail.com

โทร: 086-111-1120 เวลา 9:00-18:00 ถ้าโทรมาไม่รับอาจติดภารกิจให้ฝากข้อความ
ไว้ในไลน์

ใน Chat MST ห้อง 2023-2 CD418

แนวสังเขปลักษณะวิชา

พช 418 การพัฒนาชุมชนเมืองและสิ่งแวดล้อมเมือง 3 (2-1-6)

CD 418 Urban Community Development and Urban Environment

ความหมายของชุมชนเมืองและการพัฒนาสิ่งแวดล้อม กระบวนการขับเคลื่อนเพื่อการพัฒนาเมืองและ
สิ่งแวดล้อมเมือง ด้วยกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ และการมีส่วนร่วมของชุมชนเมือง รวมถึงเทคนิคและ
เครื่องมือการทำงานกับชุมชนเมือง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับชุมชนเมือง
2. เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจ แนวคิดทฤษฎีการเสริมสร้างพลังอำนาจ และสามารถนำไป
ประยุกต์ใช้ ให้เกิดพลังการมีส่วนร่วมในการทำงานกับชุมชนเมือง หรือเอื้อต่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงชีวิตและ
สิ่งแวดล้อม ในระดับสังคม ชุมชน ระดับปัจเจกบุคคล
3. เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจแนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนเมือง ให้เกิดความ
เข้มแข็งในชุมชน หรือองค์กร สังคม สู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารประสบการณ์ แล้ว
พัฒนาไปสู่การวางแผน ดำเนินกิจกรรมร่วมกันหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อน และมีประสิทธิภาพมากขึ้น
5. เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคและเครื่องมือการทำงานกับชุมชนเมือง

วิธีการเรียนการสอน

1. การบรรยายโดยอาจารย์ประจำวิชาและวิทยากรพิเศษภายนอก
2. การใช้สื่อวีดิทัศน์ ภาพยนตร์ประกอบการอภิปราย
3. การทำรายงานเชิงวิเคราะห์ (งานเดี่ยว/กลุ่ม)
4. การอภิปรายอย่างมีส่วนร่วมในชั้นเรียน
5. การนำเสนอรายงานร่วมกันในชั้นเรียน

วิธีการประเมินผล

คะแนนเก็บ	70	คะแนน
- การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน	10	คะแนน*
- การทดสอบย่อย เก็บคะแนน (รศ.ดร.อัจฉรา)	20	คะแนน** (ครั้งที่ 1,2 ครั้งละ 10 คะแนน)
- การทำรายงานและการนำเสนอ 2 ครั้ง (สัปดาห์ที่ 11, 13)	40	คะแนน*** (ครั้งที่ 3,4)
การสอบปลายภาคในรูปแบบ take home	30	คะแนน**** (ครั้งที่ 5)
รวม	<u>100</u>	คะแนน

(ไม่มีการสอบมิตเทอม)

*ใช้ผลการบันทึกการเข้าเรียนออนไลน์ของนักศึกษาในแต่ละครั้ง และการร่วมเสนอความคิดเห็นในชั้นเรียน หากไม่สามารถเข้าเรียนได้โปรดส่งใบลา แสดงเหตุผล และความจำเป็นที่ช่องทาง auschala2521@gmail.com

**ภายหลังการเรียนจะทำการทดสอบย่อยสองครั้งแบบสุ่ม (ไม่ระบุว่าการเรียนครั้งใด) เป็นคำถามที่ถามนักศึกษาในชั้นเรียนช่วงท้าย และให้นักศึกษาเขียนตอบ โดยนักศึกษาสามารถโพสต์คำตอบในห้อง Assignment ใน MST หรือหากไม่สามารถเข้าได้หรือมีข้อขัดข้องให้ส่งที่ auschala2521@gmail.com โดยใส่ชื่อเมลดังนี้: CD418 งานครั้งที่... ตามด้วยชื่อ นามสกุล และรหัสนักศึกษา (หมายเหตุ: การระบุนานครั้งที่เท่าไรให้ดูที่วิธีการประเมินผล)

***ทำรายงานและนำเสนอในรูปแบบกลุ่มในสัปดาห์ที่ 11 โดยสัปดาห์ที่ 10 งดเพื่อให้นักศึกษาศึกษาเชิงเอกสารเพื่อเตรียมจัดทำรายงานและพรีเซ็นต์ความยาวไม่เกินกลุ่มละ 30 นาที โดยรายงานนักศึกษาสามารถนำไปปรับแก้อีกครั้งและส่งในวันที่ 19 พ.ค. 2567 ก่อนเวลา 13.00 น.โดยนักศึกษาสามารถโพสต์รายงานในห้อง Assignment ใน MST หรือหากไม่สามารถเข้าได้หรือมีข้อขัดข้องให้ส่งที่ auschala2521@gmail.com โดยใส่ชื่อเมลดังนี้: CD418 งานครั้งที่... ตามด้วยชื่อ นามสกุล และรหัสนักศึกษา (หมายเหตุ: การระบุนานครั้งที่เท่าไรให้ดูที่วิธีการประเมินผล)

****การสอบปลายภาคจัดสอบโดยการให้ข้อสอบ Take home โดยเมื่อถึงวันและเวลาสอบจะทำการโพสต์ข้อสอบไว้ในห้อง Assignment ใน MST นักศึกษามีเวลา 48 ชั่วโมงในการตอบข้อสอบสองข้อ ความยาวไม่เกิน 4 หน้า ใช้ตัวอักษร sarabun หรือ angkana ขนาด 16 ระยะระหว่างบรรทัด 1.5 กั้นหน้ากั้นหลังให้นักศึกษาพิจารณาตามความเหมาะสม ในวันที่ 19 พ.ค. 2567 เวลา 13.00 น. นักศึกษาต้องดำเนินการโพสต์ข้อสอบในห้อง Assignment ใน MST หรือหากไม่สามารถเข้าได้ หรือมีข้อขัดข้องให้ส่งที่

auschala2521@gmail.com โดยใส่ชื่อเมลดังนี้: CD418 งานครั้งที่... ตามด้วยชื่อ นามสกุล และรหัส
นักศึกษา

หากนักศึกษามีข้อสงสัยให้สอบถามได้ตามช่องทางการติดต่อที่ให้ไว้ข้างต้น

เอกสารประกอบการสอน และ PowerPoint ทำการโพสต์ที่

MST: ในห้อง File

Facebook: CD418 2/2566

การส่งงานทุกครั้งจะทำการโพสต์ที่

MST: ในห้อง Assignment

Facebook: CD 418 2/2566

แผนการสอน

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
(1) 11 ม.ค. 2567	แนะนำวิชา และข้อตกลงในการเรียนรู้ร่วมกัน	3	บรรยาย/สื่อวีดิทัศน์ ทดสอบ	รศ.ดร.อัจฉรา
(2) 18 ม.ค. 2567	ความหมายเกี่ยวกับชุมชนและแนวคิดที่เกี่ยวกับ ชุมชนเมือง	3	บรรยาย /การชมสื่อวีดิ ทัศน์ ตำราบทที่ 1 และ 2	รศ.ดร.อัจฉรา
(3) 25 ม.ค. 2567	ปัญหาเมืองและปัญหาการพัฒนาชุมชนเมือง กระบวนการขับเคลื่อนเพื่อการพัฒนาชุมชนเมือง	3	บรรยาย / Workshop / การชมสื่อวีดิทัศน์ ตำราบทที่ 4 และ 5	รศ.ดร.อัจฉรา
(4) 1 ก.พ. 2567	กระบวนการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน เมือง	3	บรรยาย /การชมสื่อวีดิ ทัศน์ ตำราบทที่ 3	รศ.ดร.อัจฉรา
(5) 8 ก.พ. 2567	กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจของชุมชนเมือง	3	บรรยาย / Workshop / การชมสื่อวีดิทัศน์ ตำราบทที่ 5	รศ.ดร. อัจฉรา
(6) 15 ก.พ. 2567	การพัฒนาสิ่งแวดล้อม และแนวคิดการพัฒนา สิ่งแวดล้อม smart city	3	บรรยาย / Workshop / การชมสื่อวีดิทัศน์ ตำราบทที่ 6 และ 7	รศ.ดร.อัจฉรา
(7) 22 ก.พ. 2567	เทคนิคและวิธีการทำงานกับชุมชนเมือง	3	บรรยาย/การชมสื่อวีดิ ทัศน์	รศ.ดร.อัจฉรา
(8) 7 มี.ค. 2567	การพัฒนาสิ่งแวดล้อมเมือง และนวัตกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อมเมือง	3	บรรยาย แลกเปลี่ยน และวิเคราะห์	รศ.ดร.อัจฉรา และอาจารย์ ภายนอก

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
(9) 14 มี.ค. 2566	ระบบโลกและเครือข่ายชุมชนอาเซียน	3	บรรยาย แลกเปลี่ยน และวิเคราะห์	รศ.ดร.อัจฉรา และ พล.ต.ตรี. เชิงรณ ริมผดี
(10) 21 มี.ค. 2566	กรณีศึกษาด้านนโยบายกับการพัฒนาชุมชนเมือง	3	บรรยาย แลกเปลี่ยนและ วิเคราะห์	รศ.ดร.อัจฉรา และ พล.ต.ตรี. เชิงรณ ริมผดี
(11) 7 เม.ย. 2566	ทำกิจกรรมจำลองเพื่อนำเสนอรายงาน	3	บรรยายและวิเคราะห์ โดยวิทยากรภายนอก	รศ.ดร.อัจฉรา
(12) 21.เม.ย. 2566	เสนอรายงาน	3	บรรยายสรุป แลกเปลี่ยน วิเคราะห์ และอภิปราย ตำราบทที่ 8 และ 9	รศ.ดร.อัจฉรา
(13) 28 เม.ย. 2566	เสนอรายงานคลิปวิดีโอ	3	บรรยายสรุป แลกเปลี่ยน วิเคราะห์ และอภิปราย ตำราบทที่ 10	รศ.ดร.อัจฉรา
(14)* 5 เม.ย. 2566	วิเคราะห์ วิพากษ์ เสนอความคิดเห็น ทบทวนการ สอบปลายภาค	3	บรรยายและวิเคราะห์	รศ.ดร.อัจฉรา
(15) สอบปลาย ภาค 12 พ.ค. 2566 บาย	สอบปลายภาค	3	สอบปลายภาค	รศ.ดร.อัจฉรา

1. เอกสารและตำราหลัก

อัจฉรา ชลาชนนาวิณ (2560). ตำราการเสริมสร้างพลังชุมชนและเครือข่าย (2560) กองทุนสนับสนุน การเขียนตำราแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. โรงพิมพ์โอเซียนเทปแอนด์เลเบิล: กรุงเทพฯ. (โพสต์ให้ ใน MST ห้อง File และใน Facebook ห้อง CD418 2/2566)

เอกสารประกอบการสอนวิชา พช.418 การพัฒนาชุมชนเมืองและสิ่งแวดล้อมเมือง 3 (2-1-6) (โพสต์ ให้ใน MST ห้อง File และใน Facebook ห้อง CD418 2/2566)

ภาษาไทย

- สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน. (2559). ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเองสู่การปฏิรูปประเทศจากฐานราก. (Online). 22/8/2559. www.hiso.or.th/hiso5/report/download.php?name=เปิดดูล่าสุด 12 มกราคม พ.ศ.2562.
- สมชาย ศรีวิรัตน์. (2556). การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น : แนวคิด หลักการพัฒนา และการดำเนินงานพัฒนาชุมชน. (Online). 22/8/2559. <https://www.gotoknow.org/posts/549133>. เปิดดูล่าสุด 12 มกราคม พ.ศ.2562.
- ปรีชาดี วิไลเสถียร และคณะ. (2552). กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์.
- อัจฉรา ชลายนนาวิน. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปรับสภาพภูมิทัศน์ริมน้ำ เพื่อขจัดปัญหา โศกนาฏกรรมสาธารณสุขสมบัติและความไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรมชุมชน. วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2559
- สายันต์ ไพรชาญจิตร (2548). กระบวนการโบราณคดีชุมชน: การวิจัยเชิงปฏิบัติการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมในจังหวัดน่าน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- อัจฉรา ชลายนนาวิน. (2560). การนำนโยบายรีเจนเนอเรชั่นมาใช้เพื่อพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมและความยั่งยืนของการพัฒนาชุมชนในประเทศไทย. สืบค้นจาก <https://journal.sru.ac.th/index.php/jhsc/article/view/758>

ภาษาอังกฤษ

- Brohman, J. (1996). *Popular Development: Rethinking The Theory and Practice of Development*. Oxford England and Cambridge, Mass.: Wiley - Blackwell.
- Conger JA, Kanungo RN. The empowerment process: integrating theory and practice. *Acad Manage Rew* 1988; 13:471-482
- Gibson, C.H. (1991). *A concept analysis of empowerment*. 2nd ed. London : An aspen publication, 1980. Gibson, 1993
- Gutierrez, L.M. , Parsons, R. J. and Cox, E. O. (1998). **Empowerment in social work practice**. USA: Brooks2Cole Publishing Company.
- Kanter, R.M. (1983). **The change masters corporate entrepreneurs at work**. London: Loutledge.
- Gibson, C.H. (1991). *A concept analysis of empowerment*. 2nd ed. London : An aspen publication, 1980. Gibson, 1993
- Gran,(1983) McShane, S. L. and Glinow, M. A.V. (2000). **Organizational behavior**. Boston: McGraw Hill.

- Muchinsky, P. M. (2000). **Psychology applied to work: An introduction to industrial and organizational psychology**. 6th ed. Australia: Wadsworth
- Israel, B. A. Checkoway, B. Schultz, A. and Zimmerman, M. (1994). Health Education and Community Empowerment: Conceptualizing and Measuring Perceptions of Individual, Organizational and Community Control. *Health Education Quarterly* 21(2): 149-170.
- Putnam, Robert D., **Making Democracy Work; Civic traditions in Modern Italy**. Princeton, N.J. : Princeton University Press, 1993.
- Raeburn, J. (1993). How effective is strengthening community action as a strategy for health promotion? Partici ACTION, 3. Toronto: University of Toronto.
- UNDP (1995). *Capacity Development for Sustainable Human Development: Conceptual framework and operation signpost*. New York: United Nations Development Programme
- Wallerstein, N. (1992). Powerless, empowerment and health: Implications for health promotion programs. *American Journal of Health Promotion*, 6 (3): 197 - 205.
- Wallerstein, N. and Bernstein, E. (1988). Empowerment education; Freire's ideas adapted to health education. *Health Education Quarterly*, 15(4): 171-186.
- Zimmerman, M., & Rappaport, J. (1988). Citizen participation, perceived control, and psychological empowerment. *American Journal of Community Psychology*, 16: 725 - 750.
- _____. (1990a). Toward a theory of learned hopefulness: A structural model analysis of participation and empowerment. *Journal of Research in Personality*, 24: 71 - 86.
- _____. (1990b). Taking aim at empowerment research: On the distinction between individual and psychological conceptions. *American Journal of Community Psychology*, 18: 169 - 177.
- Zimmerman, M., Israel, B., Schulz, A., & Checkoway, B. (1992). Further explorations in empowerment theory: An empirical analysis of psychological empowerment. *American Journal of Community Psychology*, 20 (6): 707 - 72